Dosarul nr. 21rji-1411/23 Judecătorie Soroca sediul Central
1-23137759-03-21rji-29112023 Judecător: Ghenadie Tocaiuc

D E C I Z I E
În numele Legii

21 decembrie 2023 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți

În componența:
Președintele completului Ion Talpa
Judecători Svetlana Şleahtiţki și Oxana Mironov

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul declarat de către **directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca, inspectorul de justiție Viorel Țîmbaliuc,** împotriva ***încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 07.11.2023,*** adoptată în limitele plângerii depusă de condamnatul ***Ușurelu Gheorghe,*** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,-

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 25.09.2023 în Judecătoria Soroca (sediul Central) a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Ușurelu Gheorghe împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

În motivarea plângerii condamnatul indică că, s-a deținut în Penitenciarul nr. 6 Soroca în condiții de detenție precare. A indicat că, se deține în continuare în celule supraaglomerate și nu sunt respectate patru metri pătrați pentru un condamnat. Are probleme de sănătate, însă medici calificați nu sunt. Solicită reducerea termenului de pedeapsă odată cu constatarea încălcării drepturilor garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale referitor la condițiile de detenție.

Prin Sentința Judecătoriei raionale Zelenogorodsk or. Moskova, Federația Rusă din 27.10.2016, preluată prin Încheierea Judecătoriei Buiucani din 01.03.2019, Ușurelu Gheorghe a fost condamnat în baza art. 145 alin. (1) Cod Penal, la 8 ani închisoare.

Prin Încheierea Judecătoriei Soroca din 29.12.2022 în zara art. 473/4 alin. (4) CPP, în privința lui Ușurelu Gheorghe s-a redus termenul de pedeapsă cu 93 zile.

Începutul termenului - 25.05.2016. Sfârșitul termenului - 21.02.2024. În prezent condamnatul Ușurelu Gheorghe se deține în Penitenciarul nr. 6 Soroca.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca sediul Central din 07.11.2023, a fost admisă plângerea condamnatului Ușurelu Gheorghe împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că, Ușurelu Gheorghe a fost deţinut în perioada 26.12.2022- 01.11.2023 în Penitenciarul nr. 6 Soroca, 310 (trei sute zece) zile, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Ușurelu Gheorghe cu 62 (șasezeci și două) zile, pentru perioada de 310 (trei sute zece) zile, în care s-a aflat în detenţie, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie.

Termenul pedepsei definitive de 8 (opt) închisoare stabilit lui Ușurelu Gheorghe prin Sentința Judecătoriei raionale Zelenogorodsk or. Moskova, Federația Rusă din 27.10.2016, preluată prin Încheierea Judecătoriei Buiucani din 01.03.2019, s-a redus cu 62 (șasezeci și două) zile.

S-a obligat administrația instituției penitenciare nr. 6 Soroca, potrivit art. 473^4 alin. (3) CPP, să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii.

Împotriva acestei încheieri a declarat recurs directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca, inspector principal de justiție, Viorel Țimbaliuc, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 07.11.2023 în partea reducerii pedepsei cu 62 zile pentru perioada în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 6 Soroca în calitate de condamnat.

În motivarea recursului, consideră că la examinarea pretențiilor invocate de Ușurelu Gheorghe, judecătorul de instrucție a apreciat superficial probele prezentate de reprezentatul instituției privind condițiile de detenție din instituția penitenciară în care este deținut Ușurelu Gheorghe.

Menționează, că potrivit raportului prezentat şi anexele la acesta, au fost descrise cu lux de amănunte condițiile care sunt asigurate lui Ușurelu Gheorghe pe parcursul deținerii în instituția respectivă, din care rezultă că au fost respectate standardele minime de întreținere a acestuia, şi nicidecum nu pot fi apreciate condițiile de detenție ca inumane sau degradante.

Arată, că potrivit Ordinului MJ nr.150 din 10.06.2022, privind stabilirea tipurilor de penitenciare, sectoarelor de detenție create în cadrul acestora şi a capacității de deținere pentru fiecare instituție - Capacitatea totală a Penitenciarului nr.6-Soroca constituie 753 locuri, cu respectarea normei de spațiu minim de 4 m^2 pentru un deținut (la moment fiind 600 condamnați).

De remarcat, că CPT nu susține în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor poate fi considerată, în sine, ca fiind tratare inumană şi degradantă a deținutului, atât timp cât se pot găsi şi alţi factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități). Criteriul poate fi apreciat prin prisma condițiilor de detenție ca fiind un tratament inuman şi degradant, în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau, că în majoritatea cazurilor, combină o serie de elemente negative, cum ar fi: insuficiența numărului de paturi pentru toți deținuții; igiena precară; infectarea cu paraziţi; ventilaţia, încălzirea sau lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule şi, în consecinţă, utilizarea de găleți sau sticle pentru nevoile naturii. Examinarea criteriului „spaţiu acordat fiecărui deţinut" prin prisma art.3 CEDO, urmează a fi efectuat cumulativ cu alţi factori, care contribuie la aprecierea detenție ca fiind inumană şi degradantă sau infirmarea acestui fapt.

Totodată, la examinarea cauzei nu au fost apreciate probele sub formă de planșe fotografice prezentate. Or, prin intermediul acestora se demonstrează direct netemeinicia pretențiilor invocate de Ușurelu Gheorghe cu privire la condițiile în care se deține. Materialele fotografice au fost prezentate anume în scopul de a demonstra aflarea numitului în condițiile reale de detenție, prin prezentarea probelor vizibile, în susținerea argumentelor invocate în raport în această privință.

În așa fel, judecătorul de instrucție nu a luat în considerare argumentele prezentate de instituția penitenciară cu privire la evaluarea condițiilor de detenție în care este deținut Ușurelu Gheorghe, fapt din care a interpretat eronat clasificându-

le grave, pentru care a dispus aplicarea calculului a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție pentru perioada de 310 zile aflat în detenție în penitenciarul nr. 6 Soroca. Astfel, pedeapsa fiind redusă cu 62 zile pentru o perioadă de deținere în calitate de condamnat.

Atrage atenția asupra faptului, că pe parcursul deținerii în Penitenciarul nr. 6-Soroca, Ușurelu Gheorghe, nu a înaintat nici o plângere către administrația penitenciarului în care s-a deținut, cu referire la neconformitatea condițiilor de detenție.

În context, precizează şi faptul că Ușurelu Gheorghe nu a înaintat astfel de cereri nici în instanțele naționale (în ordine civilă) nici internaționale pentru constatarea condițiilor precare în care consideră că se deține.

În această ordine de idei, a conclus faptul că pe perioada detenției, condamnatul Ușurelu Gheorghe fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, iar completul de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urmează să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicele individuale respective ale acestuia, precum și de perioada în care a fost deținut în condiții contestate.

Prin urmare, reieșind din probele anexate, a constatat că condițiile materiale de detenție în care se deține condamnatul Ușurelu Gheorghe sunt satisfăcătoare și nu depășesc pragul minim de severitate cerut de art. 3 CEDO. Astfel, condamnatului în penitenciarul nr. 6 Soroca îi sunt asigurate condiții corespunzătoare ce asigurau minimul necesar conform standardelor reglementate de legislația execuțional- penală.

Procedura de înștiințare în instanța de recurs, prevăzută la art.447 Cod de procedură penală, referitor la fixarea termenului de examinare, examinarea fără prezența părților la proces și dreptul de a depune referință, a fost executată.

Referințe de la părțile procesului penal n-au parvenit.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Bălți consideră necesar de a admite recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca, inspector principal de justiție, Viorel Țîmbaliuc împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 07.11.2023, cu casarea integrală a încheierii și trimiterea cauzei la rejudecare în aceiași instanța în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerațiuni:

În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

Conform art. 448 Cod procedură penală, *judecând recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs*.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *2) admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, și i-a una din următoarele soluții: c) dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.*

Conform art. 450 Cod procedură penală, *(1) Instanța de recurs, soluționând recursul, rezolvă și chestiunile complementare prevăzute în art.416, aplicându-le în mod corespunzător. (2) Când instanța de recurs remite cauza spre rejudecare conform art. 449 pct. 2) lit. c), ea se pronunță și asupra probelor ce urmează a fi administrate.*

Potrivit art. 451 Cod procedură penală, *procedura de rejudecare și limitele acesteia se reglementează de prevederile art. 436, care se aplică în mod corespunzător.*

Reieșind din prevederile art. 436 alin. (1), (2) Cod procedură penală, *(1) Procedura de rejudecare a cauzei după casarea hotărârii în recurs se desfășoară conform regulilor generale pentru examinarea ei. (2) Pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.*

Conform art. 469 Codul de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, și anume: 17[1]) constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.*

În conformitate cu prevederile art.473[2] alin.(3) Cod de procedură penală, *Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.*

Potrivit art.473[2] alin. (5) Cod de procedură penală*, Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatuluise depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.*

De asemenea, conform prevederilor art.473^3 alin.(2) Cod de procedură penală, *Sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare.*

Potrivit art. 473^4 alin. (4), (5) Cod de procedură penală, *(4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.*

Colegiul penal atestă, că prin încheierea Judecătoriei Soroca sediul Central din 07.11.2023 a fost admisă plângerea condamnatului Uşurelu Gheorghe împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În atare împrejurări și verificând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, instanța de recurs constată că, instanța de fond a examinat cauza superficial, fără a cerceta minuțios sub toate aspectele circumstanțele cazului în raport cu probele cauzei date, or, din materialele cauzei urmează că în situația din speță instanța de fond nu s-a expus asupra căror condiții inumane de detenție din Penitenciarul nr. 6 a fost supus condamnatul Uşurelu Gheorghe.

Colegiul menționează că instanța deși era obligată la examinarea plângerii declarată de către condamnatul Uşurelu Gheorghe, să argumenteze convingător fiecare motiv invocat în parte, a ignorat prevederile legale și a pronunțat o încheiere nemotivată.

Potrivit prevederilor art. (7) Cod de procedură penală, *procesul penal se desfăşoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute*

ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

În acest context, instanța deși era obligată să examineze și să se expună asupra fiecărui motiv, argument, aspect de încălcare a prevederilor legale, invocate în acest sens în plângerea înaintată, potrivit acestor prevederi legislatorul a prevăzut expres rolul activ pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei.

Mai mult, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care instanța o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, într-un cuvânt să aibă putere de convingere. La fel de exactă trebuie să fie motivarea și în ce privește admiterea plângerii condamnatului referitoare la condițiile de detenție.

Colegiul penal consideră că, argumentele invocate de participanții la proces sunt importante pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns concret în hotărâre, ceea ce reieșind din procesul verbal al ședinței de judecată nu s-a constatat. Or, condamnatul Ușurelu Gheorghe în cadrul examinării prezentei cauze în instanța de fond nu a detailat la care anume condiții inumane de detenție a fost supus atât în Penitenciarul nr. 6 Soroca.

Astfel, din conținutul încheierii atacate se desprinde, necorespunderea în mare parte a condițiilor de detenție, minimului stabilit de standardele internaționale, fără o verificare obiectivă și individualizare a celor în care s-a aflat nemijlocit condamnatul Ușurelu Gheorghe, soluția adoptată în acest sens de reducere a termenului pedepsei penale, purtând un caracter contradictoriu cu materialele cauzei, ce constituie temei de recurs.

Respectiv, verificând plângerea condamnatului referitor la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 6 Soroca în perioadele: 26.12.2022- 01.11.2023, instanța nu putea să se axeze în special pe Raportul CPT, fără a ține cont de condițiile propriu-zise în care acesta este deținut, urmând să se expună motivat, dacă aceste condiții, corespund minimului necesar garantat de legislația națională și internațională. Or, potrivit informației din raportul administrației P-6 Soroca, condițiile de detenție a condamnatului sunt suficient de acceptabile în ambele penitenciare.

De asemenea, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 07.11.2023, condamnatul Ușurelu Gheorghe nu s-a expus în privința căror condiții

inumane de detenție a fost supus în cadrul Penitenciarului nr. 6 Soroca, menționând doar faptul că este deținut în condiții precare.

În atare împrejurări, reducerea pedepsei închisorii cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, pentru perioada detenției în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în situația în care, instanța nu și-a motivat efectiv soluția referitor la condițiile de detenție a acestuia, reieșind din datele raportului prezentat de administrația Penitenciarului nr. 6 Soroca, nu poate fi acceptată, impunându-se rejudecarea în fond a cauzei.

Astfel, reieșind din faptul că erorile admise de către instanța de fond nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul Penal va remite cauza dată la o nouă reexaminare în instanța de fond.

Reieșind din cele expuse și conducându-se de dispozițiile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod pr. penală, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Recursul declarat de către **directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca, inspectorul de justiție Viorel Țimbaliuc,** împotriva ***încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 07.11.2023,*** adoptată în ordinea art. 473^2-473^4 Cod de procedură penală în privința condamnatului ***Ușurelu Gheorghe***, se admite, cu casarea ei și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător:

Judecători: